

FACULTY OF RURAL STUDIES

U.G.COURSES IN BACHELOR OF RURAL STUDIES- (BRS)

SEMESTER-I COURSE

SR. No.	Course Code	Course Category	C	I.M	P.M.	E.T.M	T.M	Course Title
1	19070101010100	FND- 101	3	30	20	50	100	Environmental Studies (2+1)
2	19070201010200	FND- 102	3	30	-	70	100	English (3+0)
	19070201010300		3	30	-	70	100	Hindi (3+0)
	19070201010400		3	30	-	70	100	Gujarati (3+0)
3	19070301010500	CORE -101	3	30	20	50	100	1.Agronomy (2+1)
	19070301010600		3	30	20	50	100	2.Ani.Husbandry (2+1)
	19070301010700		3	30	20	50	100	3.Horti & Forestry (2+1)
	19070301010800		3	30	20	50	100	4.Rural Extension (2+1)
	19070301010900		3	30	-	70	100	5.Economics (3+0)
	19070301011000		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070301011100		3	30	-	70	100	7.English (3+0)
	19070401011200		3	30	-	70	100	8.Gujarati (3+0)
4	19070401011300	CORE -102	3	30	20	50	100	1.Agronomy (2+1)
	19070401011400		3	30	20	50	100	2.Ani.Husbandry (2+1)
	19070401011500		3	30	20	50	100	3.Horti & Forestry (2+1)
	19070401011600		3	30	20	50	100	4.Rural Extension (2+1)
	19070401011700		3	30	-	70	100	5.Economics (3+0)
	19070401011800		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070401011900		3	30	-	70	100	7.English (3+0)
	19070401012000		3	30	-	70	100	8.Gujarati (3+0)
5	19070501012100	MDC - 101	3	30	20	50	100	1. Principles of crop production (2+1)
	19070501012200		3	30	20	50	100	2. Introductory Animal Husbandry (2+1)
	19070501012300		3	30	20	50	100	3. Principles of Horticulture (2+1)
	19070501012400		3	30	20	50	100	4. Introduction to extension (2+1)
	19070501012500		3	30	-	70	100	5.Gujarati (3+0)
	19070501012600		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070501012700		3	30	20	50	100	7. Plant Protection & pest management-I (2+1)
6	19070601012800	MDC -102	3	30	20	50	100	1.Ag.Engineering (2+1)
	19070601012900		3	30	-	70	100	2. History of Indian culture (3+0)
	19070601013000		3	30	-	70	100	3. Social Psychology (3+0)
	19070601013100		3	30	-	70	100	4.Gujarati (3+0)
7	19070701013200	MDC - 103	3	30	-	70	100	1.Principles of Gandhian Thought (3+0)
	19070701013300		3	30	-	70	100	2. Indian Rural Economy (3+0)
	19070701013400		3	30	-	70	100	3.Introduction to Philosophy (3+0)
	19070701013500		3	30	-	70	100	4.Farm Management (3+0)
8	19070801013600	MDC -104	3	30	-	70	100	1.Ethics (Indian) (3+0)
	19070801013700		3	30	20	50	100	2. Health Science (2+1)
	19070801013800		3	30	-	70	100	3.Hindi (3+0)
	19070801013900		3	30	-	70	100	4.English (3+0)

MDC= Multi Disciplinary Course, I.M = Internal Marks, P.M.=Practical Marks, E.T.M.=Extenal Theory Marks, T.M.=Total Marks

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac. / viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	FND-101	19070101010100	Environmental Studies	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Environmental Studies

Marks-100

Objectives:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ પર્યાવરણ સંરક્ષણનું મહત્વ સમજે.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ પ્રાકૃતિક સંપત્તિનું મહત્વ સમજી અને તેનો વિવેકપૂર્વક ઉપયોગ કરવાની સમજ કેળવે.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ પોતાની આસપાસના નિવસનતંત્રથી માહિતગાર બને.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓ જૈવિકવિવિધતાનું મહત્વ સમજે અને તેના સંરક્ષણની બાબતોથી માહિતગાર બને.
- (૫) વિદ્યાર્થીઓ પ્રદુષણ વિશે ઉંડો ખ્યાલ મેળવી તેના નિયંત્રણ માટે પ્રયત્નો કરતા થાય.
- (૬) વિદ્યાર્થીઓ પર્યાવરણના સામાજિક પ્રશ્નોથી માહિતગાર બને.

અભ્યાસક્રમ :-

(કુલ ૧૦૦ %)

- એકમ :- ૧** - પર્યાવરણ એટલે શું? પર્યાવરણના ઘટકો, જન-જાગૃતિ (૩૦%)
- પ્રાકૃતિક સંપત્તિ :-
- (૧) જંગલ સંપત્તિ :
મહત્વ, ગુજરાતનાં જંગલોના પ્રકારો વનઉન્મુલન અને તેના કારણો
 - (૨) જળસંપત્તિ :
જળસંરક્ષણના ઉપાયો
 - (૩) જમીન સંપત્તિ :
જમીનનું મહત્વ, જમીનની ફળદ્રુપતામાં ઘટાડો, જમીન સંરક્ષણ
 - (૪) ઉર્જા સંપત્તિ :
ઉજાની વધતી જરૂરીયાત, ઉર્જાનું વર્ગીકરણ
- એકમ :- ૨** - નિવસનતંત્ર એટલે શું? તેના ઘટકો (૧) જૈવિક (૨) અજૈવિક (૧૦%)
પરિસ્થિતિ વિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા.
પરિસ્થિતિકીય પિરામીડ : સંખ્યા, જૈવભાર અને ઉર્જાનો પિરામીડ
- એકમ :- ૩** - જૈવવિવિધતા (૧૦%)
વ્યાખ્યા, મહત્વ, જૈવવિવિધતાનું સંરક્ષણ
- (૧) બાહ્ય પરિસ્થિતિ દ્વારા
 - (૨) આંતરિક વ્યવસ્થા દ્વારા

- એકમ :- ૪ - પર્યાવરણીય પ્રદુષણ (૨૫%)**
પ્રદુષણની વ્યાખ્યા
પ્રદુષણના પ્રકારો :-
(૧) વાયુ પ્રદુષણ :-
કારણો, અસર અને અટકાવવાના ઉપાયો
(૨) જળ પ્રદુષણ :-
કારણો, અસર અને ઉપાયો
(૩) ધ્વનિ પ્રદુષણ :-
વ્યાખ્યા, કારણો અને નિયંત્રણ

- એકમ :- ૫ - સામાજિક પ્રશ્નો અને પર્યાવરણ (૨૫%)**
(૧) વસ્તી વધારો અને પર્યાવરણ
(૨) શહેર અને ઉર્જા પ્રશ્ન
(૩) પર્યાવરણ અને આરોગ્ય
(૪) HIV / AIDS

● **પ્રાયોગિક કાર્ય :-**

- (૧) જળ પ્રદુષિત વિસ્તારની મુલાકાત લઈ અભ્યાસ કરવો
(૨) રાસાયણિક જંતુનાશકોની અસરનો અભ્યાસ કરવો
(૩) ધ્વનિ પ્રદુષણનો અભ્યાસ કરવો.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

(૧) પર્યાવરણ શાસ્ત્ર	-	બીપીનભાઈ જોષી
(૨) પર્યાવરણ અને ભૂકંપ ઈજનેરી	-	ડૉ. એમ. બી. ગોહિલ,
અનિલ કે. પોપટ, દિવ્યા પી. ગોહિલ
(૩) પર્યાવરણ સાથી	-	રમેશ સાવલિયા
(૪) પર્યાવરણ	-	ડૉ. એમ. બી. ગોહિલ, દિવ્યા પી. ગોહિલ
(૫) ચાલો જાગીએ પર્યાવરણને બચાવીએ	-	ડૉ. રમેશચંદ્ર જે. ભાયાણી

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	FND-102	19070201010300	Hindi	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: कहानी और व्याकरण

Marks-100

Objectives:-

- १ छात्र कहानियों का आस्वादन करें ।
- २ छात्र कहानी का मूल्यांकन विश्लेषण करना सीखें ।
- ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई – १ साहित्यकार का जीवन – कवन	२०%
२ कहानी का तात्त्विक मूल्यांकन	२०%
३ व्याकरण	२०%
४ असंदर्भ व्याख्या	१५%
५ समग्रलक्षी मूल्यांकन	२५%

याध्य विषय :- क कथान्तर (कहानी संग्रह) संपादक – परमानंद श्रीवास्तव

राजकमल प्रकाशन, नई दिल्ली

पाठ्य कहानियाँ : १ उसने कहा था	२ आकाशदीप
३ कफन	४ पत्नी
५ दो पहर का भोजन	६ दिल्ली में एक मौत
७ वापसी	

ख व्याकरण :

कहावर्ते

पल्लवन / संक्षेपण

संदर्भग्रंथ :

१ प्रेमचंद की कहानियों का प्रवृत्तिमूलक	– डॉ. रामानुज उपाध्याय
२ नई कहानी : संदर्भ और प्रवृत्ति	– देवीशंकर अवस्थी
३ कुछ कहानियाँ : कुछ विचार	– विश्वनाथ त्रिपाठी
४ अभिनव व्यावहारिक हिन्दी	– परमानंद गुप्त
५ आधुनिक हिन्दी व्याकरण और रचना	– वासुदेवनंदन प्रसाद

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Pra./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	FND-102	19070201010400	Gujarati	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: લોક સાહિત્ય - લોકગીત ભાગ - ૧

Marks-100

Objectives:-

૧. વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્ય અને લોકગીતથી માહિતગાર બને
૨. વિદ્યાર્થીઓ આપણી લોક પરંપરાને જાણે
૩. વિદ્યાર્થીઓ લોકગીતનો આસ્વાદ માણે
૪. વિદ્યાર્થીઓ લોકગીતના અમૂલ્ય વારસા વિશે જાણે

એકમ :- ૧ (૨૦%)

- લોકગીત સંજ્ઞા, સ્વરૂપ
- લોકગીતના લક્ષણો

એકમ :- ૨ (૨૦%)

- લોકગીત અને શિષ્ટગીત સામ્ય - વૈષમ્ય
- લોકગીતમાં સમાજ દર્શન

એકમ :- ૩ (૨૦%)

- લોકગીતમાં રસવૈવિધ્ય
(કરૂણા, શૃંગાર, વીર, હાસ્ય, વિભત્સ, અદ્ભૂત વગેરે રસની સંક્ષેપમાં ચર્ચા)

એકમ :- ૪ (૨૦%)

- લોકગીતમાં પ્રકૃતિનિરૂપણ
- લોકગીતની પદ્યશૈલી (શબ્દ, પ્રતીક, કલ્પના અલંકાર, પ્રાસ વગેરે)

એકમ :- ૫ (૨૦%)

- લોકગીતોનું સમગ્ર મૂલ્યાંકન

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ:-

૧. લોકગીત: તત્વ અને તંત્ર - ડૉ. બળવંત જાની
૨. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૩. લક્ષ્યાહિત્ય વિમર્શ - જયમલ પરમાર
૪. અપણા લોકગીત - જયમલ પરમાર
૫. કંકાવટી - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૬. લોકગીત - રણજીતરામ મહેતા
૭. લોકવાક્યમય - કનુભાઈ જાની
૮. ગુજરાતનો સમૃદ્ધ લોક વાક્યમય - ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુ
૯. ગુજરાતના લોકગીત - ખોડીદાસ પરમાર
૧૦. લોક સાહિત્ય (ગુજરાતી લોકગીત) - ડૉ. પ્રભાશંકર તેરૈયા અને નરોત્તમ પલાણ
૧૧. ચુંદડી - ૧ - ૨ - - - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૧૨. રઠીયાળી રાત - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૧૩. અપણા લગ્નગીત - વિનાયક રાવળ
૧૪. લોક સાહિત્ય વિજ્ઞાન - ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૧૫. લોક સાહિત્ય - ડૉ. બળવંત જાની અને ડૉ. અંબાદાન રોહડિયા

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Pra./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301010500	Agronomy	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:-

1. To study about rocks and minerals.
2. To aware about the importance of soil in agriculture.
3. To study the formation of soil.
4. To know the composition of soil.
5. To know physical and chemical characteristics of soil.
6. To study about soil profile.

Theory:

Unit 1. Origin of earth (Rocks and minerals).	20%
Unit 2. Soil formation and factors affecting soil formation.	20%
Unit 3. Soil profile, soil components, system and functions.	20%
Unit 4. Classification of Soil.	20%
Unit 5. Soil physical and chemical Characteristics and Soil moisture.	20%

Practical:

1. Study of soil Augur.
2. Method of collect of soil sample.
3. Study of soil profile.
4. Physical analysis of soil.

Reference Books:

- 1.Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
- BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
- 2.Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, aanand.
- 3.Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
- Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
- 4.Agriculture science
-M. H. Mehta

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301010600	Animal Husbandry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:-

1. To study about rocks and minerals.
2. To aware about the importance of soil in agriculture.
3. To study the formation of soil.
4. To know the composition of soil.
5. To know physical and chemical characteristics of soil.
6. To study about soil profile.

Theory:

Unit 1. Origin of earth (Rocks and minerals).	20%
Unit 2. Soil formation and factors affecting soil formation.	20%
Unit 3. Soil profile, soil components, system and functions.	20%
Unit 4. Classification of Soil.	20%
Unit 5. Soil physical and chemical Characteristics and Soil moisture.	20%

Practical:

5. Study of soil Augur.
6. Method of collect of soil sample.
7. Study of soil profile.
8. Physical analysis of soil.

Reference Books:

- 5.Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
- BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
- 6.Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, aanand.
- 7.Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
- Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
- 8.Agriculture science
-M. H. Mehta

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac. viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301010700	Horticulture & forestry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:-

1. To study about rocks and minerals.
2. To aware about the importance of soil in agriculture.
3. To study the formation of soil.
4. To know the composition of soil.
5. To know physical and chemical characteristics of soil.
6. To study about soil profile.

Theory:

- Unit 1.** Origin of earth (Rocks and minerals). 20%
- Unit 2.** Soil formation and factors affecting soil formation. 20%
- Unit 3.** Soil profile, soil components, system and functions. 20%
- Unit 4.** Classification of Soil. 20%
- Unit 5.** Soil physical and chemical Characteristics and Soil moisture. 20%

Practical:

9. Study of soil Augur.
10. Method of collect of soil sample.
11. Study of soil profile.
12. Physical analysis of soil.

Reference Books:

9. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
- Babubhai Avarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
10. Soil science.
- Harilal Desai, charottar book store, aanand.
11. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan (Gujarati Edition)
- Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
12. Agriculture science
- M. H. Mehta

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301010800	Rural extension	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:-

1. To study about rocks and minerals.
2. To aware about the importance of soil in agriculture.
3. To study the formation of soil.
4. To know the composition of soil.
5. To know physical and chemical characteristics of soil.
6. To study about soil profile.

Theory:

- Unit 1.** Origin of earth (Rocks and minerals). 20%
- Unit 2.** Soil formation and factors affecting soil formation. 20%
- Unit 3.** Soil profile, soil components, system and functions. 20%
- Unit 4.** Classification of Soil. 20%
- Unit 5.** Soil physical and chemical Characteristics and Soil moisture. 20%

Practical:

13. Study of soil Augur.
14. Method of collect of soil sample.
15. Study of soil profile.
16. Physical analysis of soil.

Reference Books:

13. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
- BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
14. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, aanand.
15. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
- Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
16. Agriculture science
-M. H. Mehta

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301010900	Economics	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: Principles of economics – 1

Marks-100

Objectives:-

- 1) To know meaning and nature of Economics.
- 2) To know basic concept of Economics.
- 3) To give an outline of Economic background

Theory

Unit: 1Introduction

(20%)

1. Nature and scope of Economics
2. Nature and limitations of Economics laws

Unit: 2Definition of Economics

(20%)

1. Various definitions of Economics
2. Adam smith
3. Marshall
4. Robins
5. Evaluation of each definition

Unit: 3Basic concepts of Economics

(20%)

1. Economic activity and Non Economic activity
2. Utility, Meaning, Characteristics
3. Human needs- Meaning, Characteristics
4. Cost concept- Real, Opportunity, Monetary cost.
5. Production- Meaning, inputs of Production-Meaning, Characteristics

Unit: 4Inter Relations

(20%)

1. Inter Relations between price, Demand and Supply

Unit: 5Elasticity of Demand.

(20%)

1. Meaning
2. Types & Measurement of Price elasticity of Demand
3. Factors affecting Price elasticity of Demand

REFERENCES:-

1. Ray N.C. – An introduction of Micro Economics
2. M.L. Seth – Principles of Economics
3. Ahuja H.L. – Advanced Economic Theory
4. A.L Mayers – Elements of Modern Economics
5. Karl E case Ray C. Fair – Principles of Economics

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301011000	Hindi	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: हिन्दी प्रबन्धकाव्य

Marks-100

Objectives:-

- १ छात्र कृति का आस्वादन करें ।
- २ छात्र कृति का मूल्यांकन विश्लेषण करना सीखें ।
- ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई – १ साहित्यकार का जीवन – कवन	२०%
२ प्रबन्धकाव्य के लक्षण	२०%
३ प्रमुख पात्रों की विशेषताएँ	२०%
४ असंदर्भ व्याख्या	२०%
५ समग्रलक्षी मूल्यांकन	२०%

यातय विषय :- जयद्रथ वध (खंडकाव्य) मैथिलीशरण गुप्त

संदर्भग्रंथ :

- १ मैथिलीशरण गुप्त व्यक्तित्व और काव्य – डॉ. कमलकान्त पाठक
- २ मैथिलीशरण गुप्त पूनर्मूल्यांकन – देवीशंकर अवस्थी, डॉ. नगेन्द्र
- ३ मैथिलीशरण गुप्त : प्रासंगिकता के अंतःसूत्र – कृष्णवदन पालीवाल

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301011100	English	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: Core Course in English-1

Marks-100

Objectives:-

1. To introduce the students to the broad subject areas of literature especially short story as a prose form of literature.
2. To initiate the students into the literary field through the genre of short story.
3. To familiarize the students with the form of short story, leading short story writers.
4. To cultivate interest in short story form, to develop the ability to comprehend and understand the advanced literary text.

Course

Form: Short-story

Texts- 1. AN INTRODUCTION TO THE STUDY OF LITERATURE –
W.H.HUDSON- MACMILLAN PUBLICATION, LONDON

Unit-1 Define 'a short- story form', characteristics.

Unit-2 Define 'Novel' characteristics, why novel as a 'pocket theatre'?

Unit-3 what is literature? Social concern, literature of knowledge & Power.

Unit-4 Impulses behind creation of literature, literature & language: difference

Unit-5 Taine's formula, influence of social, geographical & political factors on a writer.

Recommended reading:

1. The writing of the short story by Lewis Worthington Smith
2. http://en.wikipedia.org/wiki/Short_story

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 101	19070301011200	Gujarati	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: કૃતિ અભ્યાસ (પદ્ય)

Marks-100

મધ્યકાલીન(પદ્ય) કૃતિ - 'નરસિંહ મહેતાના પદો'

કૃતિ :- નરસિંહ મહેતાના પદો - સંપાદક :- અનંતરાય રાવળ, પુનર્મુદ્રણ, જાન્યુઆરી. ૧૯૮૦ આદર્શ પ્રકાશન.

Objectives:-

- ૧.વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપ વિશે જાણે.
૨. વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સામાજિક - સાંસ્કૃતિક વાતાવરણની જાણકારી મેળવે.
- ૩.વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ભાષાનો પરિચય મેળવે.
- ૪.વિદ્યાર્થીઓને મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય અને નરસિંહ મહેતાના પદોથી અવગત કરવા.

એકમ :- ૧

(૨૦%)

- નરસિંહ મહેતાનું જીવન - કવન.
- નરસિંહ મહેતાના પદોમાં છંદ વૈવિધ્ય.
- નરસિંહ મહેતાના પદોમાં અલંકાર સમૃદ્ધિ.
- નરસિંહ મહેતાના પદોમાં વર્ણન કૌશલ.

એકમ :- ૨

(૨૦%)

- નરસિંહ મહેતાના 'આત્મવૃત્તના પદો'
- નરસિંહ મહેતાના 'બાળલીલાનાં પદો'
- નરસિંહ મહેતાના 'રાસલીલાના પદો'

એકમ :- ૩

(૨૦%)

- નરસિંહ મહેતાના 'ભક્તિ બોધનાં પદો'
- નરસિંહ મહેતાના 'તત્વ દર્શનના પદો'
- નરસિંહ મહેતાના 'ગોપી ભક્તિના પદો'

એકમ :- ૪

(૨૦%)

- કાવ્યાસ્વાદ (નીચેના પદોમાંથી કોઈ)
- પદ્યક્રમ : ૩૯,૪૧,૪૬,૪૭,૪૮,૫૧,૫૩,૫૭,૫૮,૬૦
- પુર્વાપર સંદર્ભ

એકમ :- ૫

(૨૦%)

- નરસિંહ મહેતાના પદોનું સમગ્ર લક્ષી મૂલ્યાંકન

અભ્યાસક્રમના સમાવિષ્ટ કાવ્યો :

પુસ્તકનું નામ: 'નરસિંહ મહેતાના પદો' : સંપાદક : અનંતરાય રાવળ પ્રકાશન : આદર્શ પ્રકાશન : પનમુદ્રણ : જાન્યુઆરી ૧૯૮૦.		
પદોનું શીર્ષક	પદોનો અનુક્રમ	પદોની પ્રથમ પંકિત / શબ્દો
આત્મવૃત્તિ	૧	'મરમ-વચન કહ્યાં ભાભીએ હુંને....'
	૨	'ઉમિયા-ઈશની મુજને કિરપા હવી....'
	૩	'શરદપૂનમ તણો દિવસ આવ્યો તિહાં....'
	૪	'ધન્ય, ભાભી ! તમો, ધન્ય માતા - પિતા....'
	૫	'ગિરિતળાટીને કુંડ દામોદર....'
	૬	'એવા રે અમો એવા રે, વળી તમો કહો છો તેવા રે....'
'કૃષ્ણ-બાળલીલા'	૭	'ધન્ય રે ધન્ય મહા પુણ્ય જશોદા તણું....'
	૮	'ઓ પેલા ચાંદલીયા! મા મને રમવાને આલો'
	૯	'જશોદા ! તારા કાનુડાને સાદ કરીને વાળ રે....'
	૧૧	'જાગને જાદવા ! કૃષ્ણ ગોવાળીયા....'
	૧૨	જળકમળ છાંડી જા રે, બાળા....,'
રાસ-લીલા	૧૩	'વાહલા મારા ! વૃદાવનને ચોક કે વહેલા પધારજો રે લોલ....'
	૧૪	'જાદવે જમુના કાંઠે વાયો વેણુ રસાળ....'
	૧૫	'શરદનિશાએ મહારાજ કે વનમાં આવ્યા રે લોલ !....'
	૧૭	'વૃદાવનમાં રચ્યો અખાડો, નાચે ગોપી ને ગોપાળ....'
	૧૯	'આજ વૃદાવનમાં આનંદસાગર, શામળીયો રંગે રાસ રમે....'
	૨૦	'મેહુલો ગાજેને માધવ નાચે....,'
	૨૧	'વૃદાવનમાં રાધા-માધવ થનક થનક થૈ સારી રે....'
	૨૩	'થેઈ થેઈ કાર કરે છે કામા વૃદાવન મોઝાર રે....'
ગોપી-ભકિત	૨૫	'તુ મારો ચાંદલીયે ચોંટયો શા રે મહૂરતમાં, શામળિયા ?....'
	૨૭	'ભોળીરે ભરવાડણ હરિને વેચવા ચાલી....'
	૩૦	'ચાલ રમીએ સહિ ! મેલ મથવું મહી....'
	૩૧	કેસરભીના કરશનજી, કસંબે ભીની નાર....'
	૩૨	'આજ, સખી ! શ્રીવૃદાવનમાં....'
	૩૩	'સખી ! આજની ઘડી રળિયામણી રે....'
	૩૬	ઓધવ ! કહેજો રે વહાલાજીને વિનંતી રે....'
	૩૭	કારતક મહિને કૃષ્ણજી, મેલી ગયા રે મહારાજ....'
ભકિત-બોધ	૩૯	'ભૂતળ ભકિત પદારથ મોટું, બ્રહ્મલોકમાં નાહી રે....'
	૪૧	'પ્રેમરસ પાને, તુ મોરના પિચ્છધર....'
	૪૨	'ધ્યાનધર હરિ તણું, અલ્પમતિ આળસુ!
	૪૪	'શા સુખે સુતો, સાંભર શ્રીનાથને....'
	૪૫	ઘડપણ કોણે મોકલ્યું ?....'
	૪૬	વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ....'
	૪૭	'જે ગમે જગતગુરુ દેવ જગદીશને....'
	૪૮	'સમરને શ્રીહરિ, મેલ મમતા પરી....'
તત્વદર્શન	૫૧	'નામ પામ્યો, પણ રામને નવ લહ્યા....'
	૫૩	'જ્યાં લગી આતમાત્ત્વ ચીન્યો નહી....'
	૫૪	'ધન્ય ધર, ધન્ય ધર, નેત્રમાં નાથ છે....'
	૫૬	'હું ખરે તું ખરો, હું વિના તું નહી....'
	૫૭	અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું, શ્રીહરિ....'
	૫૮	'જાગીને જોઉં તો જગત દીસે નહી....'
	૫૯	'નીરખને ગગનમાં કોણ ધૂમી રહ્યો?....'

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. 'નરસિંહ મહેતાકૃત કાવ્યસંગ્રહ' - સંપા. ઈચ્છારામ દેસાઈ
૨. 'નરસિંહની કાવ્યકૃતિઓ' - સંપા. શિવલાલ જેસલપુરા
૩. 'નરસિંહ મહેતો - એક અધ્યયન' - કે. કા. શાસ્ત્રી
૪. 'નરસૈયો ભકિત હરિનો' - ક.મા. મુનશી
૫. ભકિતકવિ શ્રી નરસિંહ મહેતા - ચંદ્રકાન્ત શેઠ
૬. 'સર્જક પ્રતિભા શ્રેણી: નરસિંહ મહેતા' - ભરતકુમાર ઠાકુર
૭. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨ ખંડ : ૧'
૮. ગુજરાતી સાહિત્ય - મધ્યકાળ - અનંતરાય રાવળ
૯. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો (ઇતિહાસ)' - પ્રિ. ડૉ. બેચરભાઈ પટેલ
૧૦. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
૧૧. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી
૧૨. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ. બેચરભાઈ પટેલ
૧૩. 'ગુજરાતી સાહિત્ય' - અનંતરાય રાવળ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401011300	Agronomy	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Principles of crop production

Objectives:-

1. To aware the students about plant-soil relationship.
2. The students can know about the tillage and tillage management to increase the crop yield.
3. To aware the students about sowing methods, fertilizer managements and after crop of the for maximum yield of the crop.
4. The students can know the importance of crop rotation and mixed cropping in crop production & better soil management.

Unit: - 1 Plant – soil Relationship. 20%

- 1.1 What is plant – soil relationship?
- 1.2 Factors affecting plant growth.
 - 1.2.1. Light.
 - 1.2.2. Temperature.
 - 1.2.3. Relative humidity.
 - 1.2.4. Soil aeration.
 - 1.2.5. Soil structure texture and soil fertility.
 - 1.2.6. Soil porosity and its importance.
 - 1.2.7. Soil microorganisms.
 - 1.2.8. Soil reactions.

Unit: - 2 Tillage. 20 %

- 2.1 What is tillage?
- 2.2 Aims of tillage.
- 2.3 Types of tillage.
- 2.4 Depth of tillage & number of tillage.
- 2.5 Preparation of soil for sowing.
- 2.6 Factors affecting requirements of tillage.
- 2.7 Limitations of tillage.
- 2.8 Minimum tillage.

Unit: - 3 Seed & sowing. 20 %

- 3.1 Seed & its importance.
- 3.2 Characteristics of good seeds.
- 3.3 Seed treatments before sowing.
- 3.4 Methods of sowing.
- 3.5 Methods of planting.
- 3.6 Sowing / planting distance.
- 3.7 Factors determining sowing / planting.

3.8 Depth of sowing.

3.9 Seed rate.

Unit: - 4 Fertilizers and its importance. 20 %

4.1 Plant nutrients.

4.2 Reasons for loss of plant nutrients from soil.

4.3 Classification of chemical fertilizers.

4.4 Organic manures.

4.4.1 F. Y. M. & its merits.

4.4.2 Composts & its preparation.

4.4.3 Green manuring.

4.4.4 Oil cakes.

Unit: - 5 Crop rotation & mixed cropping. 20 %

5.1 What is crop rotation.

5.2 Principles of crop rotations.

5.3 What is mixed cropping.

5.4 Merits & Demerits of mixed cropping.

Practical

(1) Study of methods of irrigation

(2) Study of tillage implements

(3) How to take soil sample- methods of collecting soil sample

(4) Methods of FYM and compost preparation

(5) Visit to crop museum

References:-

1. "JaminVyavastha&pakUtpadan (Guj. Ed.)

- Dr. A. S. Patel & Dr. R. S. Joshi.

2. "KrushiPragati" (Gujarati Ed.)

- IshwarbhaiChaturbhai Patel.

3. Fundamentals of Agronomy.

- Gopal Chandra De.

4. "Pak UtpadanVigyan" (Gujarati Ed.)

- BabubhaiAvarani.

5. "JaminVigyan&JaminVyavastha" (Gujarati Ed.)

- BabubhaiAvarani.

6. Modern Techniques of Raising Field crops"

- Chhidasingh.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401011400	Animal Husbandry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Domestic Animals and Cattle Breeds

Marks-100

Objectives:-

- (1) To understand importance of domestic animals in human life.
- (2) To know the contribution of animal husbandry in Indian economy.
- (3) To identify and know different foreign and indigenous breeds of cattle and buffalos with their characteristics.
- (4) To understand the importance of cross breeding and cross bred animals
- (5) To understand the importance of pasture and its maintenance in rural economy.
- (6) To know digestion of ruminants and the scientific way of fodder production for cattle.

Theory:

(100%)

Unit: 1 Origin and Domestication

15%

- Origin and Domestication of Animals.
- Zoological Classification of Common domestic animals.

Unit: 2 Contributions of Animals and Animal Rearing:

20%

- Contribution of animals in human development and development of rural and National economy, Importance of Animal husbandry
- Methods of animal rearing: Free ranching, Semi ranching and closed barn method, their merits and demerits

Unit: 3 Animal Breeds and Breed Characteristics:

25%

- Classification of Cattle breeds of India and their Characteristics
- Classification of foreign breeds of cows and their Characteristics.
- Types of Buffalo breeds and characteristics of important buffalo breeds

Unit: 4 Cross breeding and Ruminant digestion:

20%

- Cross-breeding and a cross-breed cow, its advantages and Disadvantages
- Digestive tract of ruminants and their functions

Unit: 5 Requirements of Successful Dairy Businesses:

20%

- Market, government policy, land and irrigation, farm size, labor, productivity, etc.
- Fundamental pillars of Dairy business: Reproduction and breeding, Nutrition, Management and Health control.

Practical:**Total credit= 15**

Note: Each practical carries equal credit and weight.

- (1) Study of different units of a dairy farm.
- (2) Character study of important cow breeds of Gujarat: Gir, Kankrej
- (3) Character study of important foreign breeds of cow: Jersey and HF cows
- (4) Character study of important buffalo breeds of Gujarat: Jafarabadi, Surati, and Bunny.
- (5) Identification of important animal feeds and fodders

Reference Books:

- (1) "PashuVyavastha" (Gujarati) - A.D. Dave & Lakshman Patel
- (2) "ViyavaharuGopalan" (Gujarati) - KrushnalalShukal
- (3) "PashuSanvardhan" (Gujarati) - R.K. Shukal
- (4) "Pashupalan" (Gujarati) G. P. Sabapara, V.B. Kharadi, et al.
- (5) Animal Gynaecology and Veterinary Obstetrics - part 2 and 3
- S.B. Kodagali & B.K. Bhavsar
- (5) A Text book of Animal Husbandry - G.C. Banerjee
- (6) A Hand Book of Animal Husbandry - ICAR

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401011500	Horticulture & forestry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Fundamental of Horticulture-1

Marks-100

Objectives:-

Design a course with objectives of

- (i) Student aware with fundamental principles of horticulture science
- (ii) Student gets theoretical as well as practical knowledge of horticulture science so useful in progressive farming.
- (iii) Create self - employment source.

Theory: -

(100%)

Unit: 1 Basic terminology in horticulture

(10 %)

(a) Definition and explanation

(i) Horticulture (ii) Pomology (iii) Olericulture (iv) Floriculture (v) Forest (vi) Garden (vii) Annual flower (viii) Biannual flower (ix) Green House (x) Bio fertilizer (xi) Plant growth regulator (xii) Budding (xiii) layering (xiv) Grafting (xv) Nursery

(b) Different climatic zone for fruit crops in India

(i) Temperate zone (ii) Tropical zone (iii) Sub-tropical zone

Unit: 2 Plant

(20 %)

(i) Characteristics of plant

(ii) Definition, function, and modification of plant part (Brief)

(i) Root (ii) Stem (iii) Leaf (iv) Flower (v) Fruit

Unit: 3 Importance of fruit crops and current scenario of horticulture in gujarat

(20%)

(i) Nutritive value (ii) Economical view (iii) waste land utilization (iv) Export to earn foreign currency. (v) Horticulture base industries (vi) Opportunities of employment (vii) Benefit to utilization of different climate and geographical area (viii) Co-operative society and market etc.

Unit: 4 Plant water relationship and different Irrigation method - (In brief).

(20 %)

(i) Importance of water for plant growth

(ii) Quality of water

(iii) Different Irrigation methods, its merits and limitations.

Unit: 5 Plant propagation

(30%)

(i) Definition

(ii) Types of propagation (a) Sexual propagation - Merits and Demerits (b) asexual Propagation - Merits and Demerits. types of asexual propagation

Practical

- (i) Identification of decorative plant in college campus
- (ii) Type of propagation - Cutting, Grafting, Air-layering and Budding etc.
- (iii) Learn about different Irrigation method

References

- (1) “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
- (2) “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
- (3) “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401011600	Rural extension	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: વિસ્તરણ પરિચય - ૧

Marks-100

Objectives:-

૧. સમગ્ર જ્ઞાનને વિસ્તરણજ્ઞાન સાથે જોડવું
૨. વિસ્તરણ વિષયનો પરિચય કરવો.
૩. વિસ્તરણ વિષયના જગતને ઓળખે.
૪. માનવજાત વિશે ચિંતન કરવું
૫. વિસ્તરણ વિષયના અભિગમો તપાસવા.

અભ્યાસક્રમ (થીયરી)

એકમ :- ૧

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વૈધિક શિક્ષણ અવૈધિક શિક્ષણ તેનું મહત્વ, અર્થ જરૂરીયાત - (૨૦%)

એકમ :- ૨

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વિસ્તરણ સેવા અને વિસ્તરણ શિક્ષણના લક્ષણો - (૨૦%)

એકમ :- ૩

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વિસ્તરણ શિક્ષણના સિધ્ધાંતો અને વિસ્તરણ શિક્ષણની ફિસસુફી - (૨૦%)

એકમ :- ૪

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વિસ્તરણ શિક્ષણના ઉદ્દેશો અને વિસ્તરણ શિક્ષણની ભૂમિકા - (૨૦%)

એકમ :- ૫

વિસ્તરણ શિક્ષણના અભિગમો અને વિસ્તરણ વિશેના ખોટા ખ્યાલો. - (૨૦%)

પ્રેક્ટીકલ:-

૧. વૈવિધ્ય શિક્ષણનું પ્રત્યવીકરણ કરવું
૨. અવૈધિક શિક્ષણનું પ્રતિવીકરણ કરવું
૩. સર્વે દ્વારા વિસ્તરણની ઉપયોગીતા તપાસવી.
૪. હરીજનવાસની મુલાકાત લેવી.

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ:-

૧. ગ્રામ વિકાસ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૨. ભારતમાં ગ્રામ વિકાસ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૩. કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૪. સામુદાયિક વિકાસ અને કૃષિ વિસ્તરણ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૫. વિસ્તરણ શિક્ષણના મૂળ તત્વો	લે.- ધીરજ ધકાણ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401011700	Economics	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: Indian Rural Economy: 1

Marks-100

Objectives:-

1. To aware the students about importance of rural economy
2. To know importance of Agro. & Rural
3. To understand the Gandhian Approach & Rural Development
4. To be informed about Population Problems of policy in India

Theory

Unit 1 Introduction (20%)

1. Meanings and characteristics of rural Economics
2. Contribution of Rural Economy India's Economic Development

Unit: 2 Agriculture labour (20%)

1. Meaning classification
2. Present state and problems of Agriculture labour in India
3. Problems of Bonded labours, Measures
4. Remedies for improving the condition of farm labourers

Unit: 3 Rural unemployment (20%)

1. Meaning , types
2. Causes of rural unemployment
3. Measures to reduce unemployment

Unit: 4 Rural poverty (20%)

1. Meaning, Natures, present state in India
2. Causes of rural poverty
3. Remedies for alleviation poverty in India

UNIT 5 Government approaches (20%)

1. Major poverty Alleviation and Employment Generation programme in India
2. MANREGA- Main regularities, Effects, Achievement and Futures
Suggestions for marking NREGA a success

REFERENCES:-

1. Rudra A.- Indian Agricultural Economics
2. Rudra Dutt and K.P.M Sundharma – Indian Economy
3. A.N. Agarwal- Indian Economy
4. Vasant desai - Fundamental of rural development
5. Sundharam I.S – Rural development
6. S.K Ray – India Economy

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401011800	Hindi	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: हिन्दी उपन्यास

Marks-100

Objectives:-

- १ छात्र उपन्यास के स्वरूप को समझे ।
- २ छात्र उपन्यास का मूल्यांकन विश्लेषण करना सीखे ।
- ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई – १ साहित्यकार का जीवन – कवन	(२०%)
२ उपन्यास का स्वरूप – तत्व	(२०%)
३ उपन्यासका उद्भव – विकास	(२०%)
४ कृतिका समग्रलक्षी मूल्यांकन	(२०%)
५ ससंदर्भ व्याख्या	(२०%)

पाठ्य विषय :- 'ग़बन' प्रेमचंद

प्रकाशक:- राजकमल प्रकाशन न्यु दिल्ली

संदर्भग्रंथ :

- १ काव्य के रूप – गुलाबराय
आत्माराम एन्ड सन्स – लखनऊ
- २ प्रेमचंद और उनका युग – रामविलास शर्मा
राजकमल प्रकाशन दिल्ली
- ३ प्रेमचंद एक विवेचन – इन्द्रनाथ मदान
राधाकृष्ण प्रकाशन – दिल्ली

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401011900	English	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: Study of poetry forms

Marks-100

Objectives:-

1. To introduce the students to the broad subject areas of literature especially poetry as a popular form of literature.
2. To initiate the students into the literary field through the study of different forms of poetry.
3. To familiarize the students with the form of poetry and the works of leading poets of English.
4. To cultivate interest in poetry form, to develop the ability to comprehend and understand the advanced literary text.

Form: Lyric

Texts: 1. APPRECIATING ENGLISH POETRY- EDITED BY PRAVEEN K. THAKER,
Orient Longman- 2005
2. AN INTRODUCTION TO THE STUDY OF LITERATURE- W.H.HUDSON,
MACMILLAN PUBLICATION, LONDON.

Unit-1 Overview of Origin and development of genre, lyric form, history 20%

Unit-2 Introduction to Lyric, Ballad, Sonnet, Ode, Hymn and Chant, etc. 20%

Unit-3 Study of the characteristics of lyric, practical value. 20%

Unit-4 Concepts of poetic techniques- Study of structure, rhyme, meter, lines and stanza etc. with reference to the prescribed poetic works. 20%

Unit-5 Critical appreciation of English Poetry: Any 3 poems from the prescribed text. 20%

Recommended reading:

Golden Treasury- Palgrave, Macmillan: London

Poetry and Prose Appreciation for the Overseas Students- Alexander L.G.- Longman

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	CORE- 102	19070401012000	Gujarati	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: કૃતિ અભ્યાસ (ગદ્ય)

કૃતિ :- 'વળામણા - લેખક : પન્નાલાલ પટેલ :

Marks-100

Objectives:-

૧. વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સ્વરૂપ અને મૂલ્યનિષ્ઠ લઘુ નવલ સ્વરૂપની કૃતિથી પરિચિત થાય
૨. વિદ્યાર્થીઓમાં કલ્પના શક્તિ વિકસે
૩. વિદ્યાર્થીઓમાં વાંચન તરફ અભિમુખતા વધે
૪. વિદ્યાર્થી નીતિ-ધર્મ તથા મૂલ્ય, બોધપાઠ, સમાજ જીવન, ઘડતરમાં મદદરૂપ બને

એકમ :- ૧ (૨૦%)

- લઘુનવલનું સ્વરૂપ
- ગુજરાતી લઘુનવલમાં ' વળામણાં'નું સ્થાન

એકમ :- ૨ (૨૦%)

- 'વળામણાં' કૃતિની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા
- 'વળામણાં': વિષય અને માવજતનું સંતુલન

એકમ :- ૩ (૨૦%)

- 'વળામણાં' : ની ભાષા / ગદ્ય
- "વળામણાં" ની પાત્રસૃષ્ટિ
- મનોરંજનું ચરિત્ર ચિત્રણ

એકમ :- ૪ (૨૦%)

- 'વળામણાં' : સમય સંકલના
- 'વળામણાં' : શીર્ષક

એકમ :- ૫ (૨૦%)

- પૂર્વાપર સંદર્ભ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. પન્નાલાલ - જોષી રમણલાલ
૨. ગુજરાતી કથાવિશ્વ : લઘુનવલ - સંપા. ડૉ. નરેશવેદ અને બાબુદાવલપુરા: પ્રકા. શબ્દવિવેક વલ્લભ વિદ્યાનગર: પ્ર.આ. ૧૯૮૫
૩. કથા સાહિત્યનું વિવેચન - ભારતી દલાલ: બુટાલા પ્રકાશન, અમદાવાદ: આ ૧૯૭૫
૪. લઘુનવલ વિમર્શ - નરેશ વેદ: પ્રકા. પોતે વિક્રેતા: પાર્શ્વ પ્રકા. અમદાવાદ : પ્રા.આ. ૧૯૯૧
૫. કથનકળા મીમાંસા - સંપા. ડૉ.નરેશવેદ અને ડૉ શિરીષ પંચાલ: સૌ. યુનિ. પ્રકાશન રાજકોટ: પ્ર.આ. ૧૯૯૨
૬. લઘુકથા સ્વરૂપ અને સમીક્ષા - સંપા. મફત ઓઝા: તદર્થ પ્રકાશન, અમદાવાદ : પ્ર.આ. ૧૯૯૧
૭. ' અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૮. ' અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૯. ' અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ધીરુભાઈ ઠાકર

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 101	19070501012100	Principles of crop production	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Principles of crop production

Objectives:-

- 1.To aware the students about plant-soil relationship.
- 2.The students can know about the tillage and tillage management to increase the crop yield.
- 3.To aware the students about sowing methods, fertilizer managements and after crop of the for maximum yield of the crop.
4. The students can know the importance of crop rotation and mixed cropping in crop production & better soil management.

Unit: - 1 Plant – soil Relationship. 20%

- 1.1 What is plant – soil relationship?
- 1.2 Factors affecting plant growth.
 - 1.2.1. Light.
 - 1.2.2. Temperature.
 - 1.2.3. Relative humidity.
 - 1.2.4. Soil aeration.
 - 1.2.5. Soil structure texture and soil fertility.
 - 1.2.6. Soil porosity and its importance.
 - 1.2.7. Soil microorganisms.
 - 1.2.8. Soil reactions.

Unit: - 2 Tillage. 20 %

- 2.1 What is tillage?
- 2.2 Aims of tillage.
- 2.3 Types of tillage.
- 2.4 Depth of tillage & number of tillage.
- 2.5 Preparation of soil for sowing.
- 2.6 Factors affecting requirements of tillage.
- 2.7 Limitations of tillage.
- 2.8 Minimum tillage.

Unit: - 3 Seed & sowing. 20 %

- 3.1 Seed & its importance.
- 3.2 Characteristics of good seeds.
- 3.3 Seed treatments before sowing.
- 3.4 Methods of sowing.
- 3.5 Methods of planting.

- 3.6 Sowing / planting distance.
- 3.7 Factors determining sowing / planting.
- 3.8 Depth of sowing.
- 3.9 Seed rate.

Unit: - 4 Fertilizers and its importance. 20 %

- 4.1 Plant nutrients.
- 4.2 Reasons for loss of plant nutrients from soil.
- 4.3 Classification of chemical fertilizers.
- 4.4 Organic manures.
 - 4.4.1 F. Y. M. & its merits.
 - 4.4.2 Composts & its preparation.
 - 4.4.3 Green manuring.
 - 4.4.4 Oil cakes.

Unit: - 5 Crop rotation & mixed cropping. 20 %

- 5.1 What is crop rotation.
- 5.2 Principles of crop rotations.
- 5.3 What is mixed cropping.
- 5.4 Merits & Demerits of mixed cropping.

Practical

- (1) Study of methods of irrigation
- (2) Study of tillage implements
- (3) How to take soil sample- methods of collecting soil sample
- (4) Methods of FYM and compost preparation
- (5) Visit to crop museum

References:-

- 1. “JaminVyavastha&pakUtpadan (Guj. Ed.)
- Dr. A. S. Patel & Dr. R. S. Joshi.
- 2. “KrushiPragati” (Gujarati Ed.)
- IshwarbhaiChaturbhai Patel.
- 3. Fundamentals of Agronomy.
- Gopal Chandra De.
- 4. “Pak UtpadanVigyan” (Gujarati Ed.)
- BabubhaiAvarani.
- 5. “JaminVigyan&JaminVyavastha” (Gujarati Ed.)
- BabubhaiAvarani.
- 6. Modern Techniques of Raising Field crops”
- Chhidasingh.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 101	19070501012200	Introductory Animal Husbandry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Introductory Animal Husbandry

Marks-100

Objectives:

- (1) To understand importance of domestic animals in human life.
- (2) To know the contribution of animal husbandry in Indian economy.
- (3) To identify and know different foreign and indigenous breeds of cattle and buffalos with their characteristics.
- (4) To understand the importance of cross breeding and cross bred animals
- (5) To understand the importance of pasture and its maintenance in rural economy.
- (6) To know digestion of ruminants and the scientific way of fodder production for cattle.

Theory: (100%)

Unit: 1 Origin and Domestication 15%

- Origin and Domestication of Animals.
- Zoological Classification of Common domestic animals.

Unit: 2 Contributions of Animals and Animal Rearing: 20%

- Contribution of animals in human development and development of rural and National economy, Importance of Animal husbandry
- Methods of animal rearing: Free ranching, Semi ranching and closed barn method, their merits and demerits

Unit: 3 Animal Breeds and Breed Characteristics: 25%

- Classification of Cattle breeds of India and their Characteristics
- Classification of foreign breeds of cows and their Characteristics.
- Types of Buffalo breeds and characteristics of important buffalo breeds

Unit: 4 Cross breeding and Ruminant digestion: 20%

- Cross-breeding and a cross-breed cow, its advantages and Disadvantages
- Digestive tract of ruminants and their functions

Unit: 5 Requirements of Successful Dairy Businesses: 20%

- Market, government policy, land and irrigation, farm size, labor, productivity, etc.
- Fundamental pillars of Dairy business: Reproduction and breeding, Nutrition, Management and Health control.

Practical:**Total credit= 15****Note:** Each practical carries equal credit and weight.

- (1) Study of different units of a dairy farm.
- (2) Character study of important cow breeds of Gujarat: Gir, Kankrej
- (3) Character study of important foreign breeds of cow: Jersey and HF cows
- (4) Character study of important buffalo breeds of Gujarat: Jafarabadi, Surati, and Bunny.
- (5) Identification of important animal feeds and fodders

Reference Books:

- (1) "PashuVyavastha" (Gujarati) - A.D. Dave &Lakshman Patel
- (2) "ViyavaharuGopalan" (Gujarati) - KrushnalalShukal
- (3) "PashuSanvardhan" (Gujarati) - R.K. Shukal
- (4) "Pashupalan" (Gujarati) G. P. Sabapara, V.B. Kharadi, et al.
- (5) Animal Gynaecology and Veterinary Obstetrics - part 2 and 3
- S.B. Kodagali& B.K. Bhavsar
- (5) A Text book of Animal Husbandry - G.C. Banerjee
- (6) A Hand Book of Animal Husbandry - ICAR

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 101	19070501012300	Principles of Horticulture	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Principles of Horticulture-1

Marks-100

Objectives:-

Design a course with objectives of

- (i) Student aware with fundamental principles of horticulture science
- (ii) Student gets theoretical as well as practical knowledge of horticulture science so useful in progressive farming.
- (iii) Create self - employment source.

Theory: - (100%)

Unit: 1 Basic terminology in horticulture (10 %)

(a) Definition and explanation

(i) Horticulture (ii) Pomology (iii) Olericulture (iv) Floriculture (v) Forest (vi) Garden (vii) Annual flower (viii) Biannual flower (ix) Green House (x) Bio fertilizer (xi) Plant growth regulator (xii) Budding (xiii) layering (xiv) Grafting (xv) Nursery

(b) Different climatic zone for fruit crops in India

(i) Temperate zone (ii) Tropical zone (iii) Sub-tropical zone

Unit: 2 Plant (20 %)

(i) Characteristics of plant

(ii) Definition, function, and modification of plant part (Brief)

(i) Root (ii) Stem (iii) Leaf (iv) Flower (v) Fruit

Unit: 3 Importance of fruit crops and current scenario of horticulture in gujarat (20%)

(i) Nutritive value (ii) Economical view (iii) waste land utilization (iv) Export to earn foreign currency. (v) Horticulture base industries (vi) Opportunities of employment (vii) Benefit to utilization of different climate and geographical area (viii) Co-operative society and market etc.

Unit: 4 Plant water relationship and different Irrigation method - (In brief). (20 %)

(i) Importance of water for plant growth

(ii) Quality of water

(iii) Different Irrigation methods, its merits and limitations.

Unit: 5 Plant propagation (30%)

(i) Definition

(ii) Types of propagation (a) Sexual propagation - Merits and Demerits (b) asexual Propagation - Merits and Demerits. types of asexual propagation

Practical

1. Identification of decorative plant in college campus
2. Type of propagation - Cutting, Grafting, Air-layering and Budding etc.
3. Learn about different Irrigation method

References

- (1) “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
- (2) “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
- (3) “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC-101	19070501012400	Introduction to extension	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: વિસ્તરણ પરિચય - ૧

Marks-100

Objectives:-

૧. સમગ્ર જ્ઞાનને વિસ્તરણજ્ઞાન સાથે જોડવું
૨. વિસ્તરણ વિષયનો પરિચય કરવો.
૩. વિસ્તરણ વિષયના જગતને ઓળખે.
૪. માનવજાત વિશે ચિંતન કરવું
૫. વિસ્તરણ વિષયના અભિગમો તપાસવા.

અભ્યાસક્રમ (થીયરી)

એકમ :- ૧

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વૈધિક શિક્ષણ અવૈધિક શિક્ષણ તેનું મહત્વ, અર્થ જરૂરીયાત - (૨૦%)

એકમ :- ૨

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વિસ્તરણ સેવા અને વિસ્તરણ શિક્ષણના લક્ષણો - (૨૦%)

એકમ :- ૩

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વિસ્તરણ શિક્ષણના સિધ્ધાંતો અને વિસ્તરણ શિક્ષણની ફિસસુફી - (૨૦%)

એકમ :- ૪

વિસ્તરણ શિક્ષણમાં વિસ્તરણ શિક્ષણના ઉદ્દેશો અને વિસ્તરણ શિક્ષણની ભૂમિકા - (૨૦%)

એકમ :- ૫

વિસ્તરણ શિક્ષણના અભિગમો અને વિસ્તરણ વિશેના ખોટા ખ્યાલો. - (૨૦%)

પ્રેક્ટીકલ:-

૧. વૈવિધ્ય શિક્ષણનું પ્રત્યવીકરણ કરવું
૨. અવૈધિક શિક્ષણનું પ્રતિવીકરણ કરવું
૩. સર્વે દ્વારા વિસ્તરણની ઉપયોગીતા તપાસવી.
૪. હરીજનવાસની મુલાકાત લેવી.

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ:-

૧. ગ્રામ વિકાસ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૨. ભારતમાં ગ્રામ વિકાસ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૩. કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૪. સામુદાયિક વિકાસ અને કૃષિ વિસ્તરણ	લે.- બાબુભાઈ અવરાણી
૫. વિસ્તરણ શિક્ષણના મૂળ તત્વો	લે.- ધીરજ ધકાણ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC-101	19070501012500	Gujarati	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: કૃતિ અભ્યાસ (ગદ્ય)

કૃતિ :- 'વળામણા - લેખક : પન્નાલાલ પટેલ :

Marks-100

Objectives:-

૧. વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સ્વરૂપ અને મૂલ્યનિષ્ઠ લઘુ નવલ સ્વરૂપની કૃતિથી પરિચિત થાય
૨. વિદ્યાર્થીઓમાં કલ્પના શક્તિ વિકસે
૩. વિદ્યાર્થીઓમાં વાંચન તરફ અભિમુખતા વધે
૪. વિદ્યાર્થી નીતિ- ધર્મ તથા મૂલ્ય, બોધપાઠ, સમાજ જીવન, ઘડતરમાં મદદરૂપ બને

એકમ :- ૧ (૨૦%)

- લઘુનવલનું સ્વરૂપ
- ગુજરાતી લઘુનવલમાં ' વળામણાં'નું સ્થાન

એકમ :- ૨ (૨૦%)

- 'વળામણાં' કૃતિની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા ૨૦
- 'વળામણાં': વિષય અને માવજતનું સંતુલન

એકમ :- ૩ (૨૦%)

- 'વળામણાં' : ની ભાષા / ગદ્ય
- "વળામણાં" ની પાત્રસૃષ્ટિ
- મનોરંજનું ચરિત્ર ચિત્રણ

એકમ :- ૪ (૨૦%)

- 'વળામણાં' : સમય સંકલના
- 'વળામણાં' : શીર્ષક

એકમ :- ૫ (૨૦%)

- પૂર્વાપર સંદર્ભ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. પન્નાલાલ	- જોષી રમણલાલ
૨. ગુજરાતી કથાવિશ્વ : લઘુનવલ	- સંપા. ડૉ. નરેશવેદ અને બાબુદાવલપુરા: પ્રકા. શબ્દવિવેક વલ્લભ વિદ્યાનગર: પ્ર.આ. ૧૯૮૫
૩. કથા સાહિત્યનું વિવેચન	- ભારતી દલાલ: બુટાલા પ્રકાશન, અમદાવાદ: આ ૧૯૭૫
૪. લઘુનવલ વિમર્શ	- નરેશ વેદ: પ્રકા. પોતે વિક્રેતા: પાર્શ્વ પ્રકા. અમદાવાદ : પ્રા.આ. ૧૯૯૧
૫. કથનકળા મીમાંસા	- સંપા. ડૉ.નરેશવેદ અને ડૉ શિરીષ પંચાલ: સૌ. યુનિ. પ્રકાશન રાજકોટ: પ્ર.આ. ૧૯૯૨
૬. લઘુકથા સ્વરૂપ અને સમીક્ષા	- સંપા. મફત ઓઝા: તદર્થ પ્રકાશન, અમદાવાદ : પ્ર.આ. ૧૯૯૧
૭. ' અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ'	- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૮. ' અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ'	- ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૯. ' અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ'	- ધીરુભાઈ ઠાકર

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 101	19070501012600	Hindi	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: उपन्यास

Marks-100

Objectives:-

- १ छात्र उपन्यास के स्वरूप को समझे ।
- २ छात्र उपन्यास का मूल्यांकन विश्लेषण करना सीखे ।
- ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई – १ साहित्यकार का जीवन – कवन	(२०%)
२ उपन्यास का स्वरूप – तत्व	(२०%)
३ उपन्यासका उद्भव – विकास	(२०%)
४ कृतिका समग्रलक्षी मूल्यांकन	(२०%)
५ ससंदर्भ व्याख्या	(२०%)

पाठ्य विषय :- 'ग़बन' प्रेमचंद

प्रकाशक:- राजकमल प्रकाशन न्यु दिल्ली

संदर्भग्रंथ :

- १ काव्य के रूप – गुलाबराय
आत्माराम एन्ड सन्स – लखनऊ
- २ प्रेमचंद और उनका युग – रामविलास शर्मा
राजकमल प्रकाशन दिल्ली
- ३ प्रेमचंद एक विवेचन – इन्द्रनाथ मदान
राधाकृष्ण प्रकाशन – दिल्ली

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 101	19070501012700	Plant protection & pest management -I	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Plant protection & pest management-I

Marks-100

Objectives

1. To introduce the history, body structure and life cycle of insects to the students.
2. To aware the students about survival of insects on the earth.
3. To give the detailed control measures of the harmful insects to the students with more emphasises on Biological control.
4. To know the primary measures to be taken during poisoning by the insecticides to the affected persons.

Theory:

Unit-1 Introduction to Insects:

(20%)

- 1.1 Structure of insects
- 1.2 Life cycle of insect-metamorphosis
- 1.3 Important characteristics of insects for their survival on earth.
- 1.4 Classification of insects on the basis of wing, feeding habits and economic importance.

Unit-2 Methods of insect control:

(60%)

- 2.1 Natural methods of insect control
- 2.2 Artificial methods of insect control
 - 2.2.1 Physical and mechanical methods of insect control
 - 2.2.2 Cultural methods of insect control
 - 2.2.3 Legal methods of insect control
 - 2.2.4 Biological methods of insect control
 - 2.2.5 Chemical methods of insect control
 - 2.2.6 Integrated insect management

Unit-3 Care to be taken during handling, spraying and storage of insecticides

(5%)

Unit-4 Care of a person affected by insecticide during handling, spraying and storage of insecticides.

(5%)

Unit-5 Types, technical and trade names, and important characteristics of insecticides and modern insecticides.

(10%)

Practical:-

1. Calculation and preparation of spraying solution.
2. Study of light trap and its use.
3. Pheromone trape and its use
4. Formulation of insecticides.
5. Preparation of NPV solution for spraying to control heliothis.

References

- 1.Principles and procedures of plant protection
-S.B. Chattopadhyay
2. Insect-pest of crop
-S.Pradhan
3. Biology of insect
-S.C. Saxena
- 4.General Entomology
- M.S. Mani
5. Sampurna Pak Sanrakshan Part-I (Gujarati Edition)
- Babubhai Avarani

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 102	19070601012800	Agriculture Engineering	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Agriculture Engineering

Marks-100

Objectives:-

- (૧) ફાર્મ હાઉસના નકશા તૈયાર કરતા શીખે.
- (૨) જળસિંચનની પદ્ધતીઓ અને જળવ્યવસ્થાપનથી વિદ્યાર્થીઓ માહિતગાર બને.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ અંદાજ પ્રત્રક તૈયાર કરતા શીખે
- (૪) તેલ યંત્રની વિવિધ બાબતોનો અભ્યાસ કરે.
- (૫) ખેતીમાં વપરાતી ઉર્જાશક્તિઓથી માહિતગાર બને.

સૈધાતિક .

એકમ :- ૧. મકાન બાંધકામ :-

(20%)

- (૧) મુળભુત પાયાના અંગો.
- (૨) મકાન બાંધવામાં વપરાતાં માલસામાન.
- (૩) મકાન કુવા તળાવ (નાના મધ્યમ)
- (૪) અંદાજીત ખર્ચ કાઢવાની ગણતરી અને પત્રકો.

એકમ :- ૨. જળસિંચન અને જળનિકાસ.

(20%)

- (૧) જળસિંચનનો અર્થ અને તેના લાભાલાભ
- (૨) જળસિંચનના પ્રકાર અને પિયત પદ્ધતિઓ.
- (૩) જળસિંચનના સોર્સ.
- (૪) જળનિકાસનો અર્થ અને તેના લાભાલાભ.
- (૫) જળ નિકાસ પદ્ધતિના પ્રકારો.

એકમ :- ૩. ખેતીમાં વપરાતી વિવિધ શક્તિઓ.

(20%)

- (૧) મનુષ્ય બળ - પ્રાણીબળ - યાંત્રિક શક્તિ - વિદ્યુતબળ
- (૨) શક્તિ સંચારણ.

એકમ :- ૪. તેલયંત્ર

(20%)

- (૧) તેલયંત્રના સિધ્ધાંતો
- (૨) તેલયંત્ર ચાલુ અને બંધ કરતી વખતે લેવનાંની કાળજીઓ.
- (૩) ટ્રેકટરનું વર્ગીકરણ અને દરેક પંકારના ટ્રેકટરની વિશિષ્ટતાઓ.
- (૪) ટ્રેકટરની પસંદગી કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દાઓ.

એકમ :- ૫. જમીન સરક્ષણ.

(20%)

- (૧) જમીન ધોવાણના કારણો.
- (૨) જમીન ધોવાણથી થતું નુકશાન.
- (૩) જમીન ધોવાણ કેમ અટકાવવું.

પ્રાયોગીક

- (૧) ખેત ઉપયોગી મકાનના નકશા બનાવવા.
- (૨) સિંચાઈ યોજનાની મુલાકાત અને અહેવાલ.
- (૩) તેલયંત્રોની ઓળખ.
- (૪) અંદાજ પ્રત્રક તૈયાર કરવા.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) કૃષિ ઈજનેરી ભાગ :- ૧ - ૨ અંબાલાલ. આઈ. પટેલ
- (૨) પ્રાથમીક સર્વક્ષણ :- જયંતિલાલ. પી. ખખ્ખર એમ.એમ પટેલ અને ચંદુભાઈ.જે પટેલ
- (૩) ખેતી ઈજનેરી :- બાબુભાઈ અવરાણી

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 102	19070601012900	History of Indian culture	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: History of Indian Culture

Marks-100

Objectives:-

૧. સંસ્કૃતિ વિશે સમજ કેળવે.
૨. પ્રાચિન સંસ્કૃતિઓથી માહિતગાર થાય.
૩. વૈદિક સંસ્કૃતિનું જ્ઞાન મેળવે.

એકમ :- ૧.

(20%)

૧. સંસ્કૃતિનો અર્થ, વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ.
૨. સભ્યતાનો અર્થ વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ.
૩. સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચેનો ભેદ.
૪. માનવ વિકાસના વિવિધ તબક્કાઓ.

એકમ :- ૨.

(20%)

૧. ભારતીય સંસ્કૃતિની વિશેષતાઓ.
૨. ભાષા વિજ્ઞાન અને માનવવંશની દ્રષ્ટિએ દ્રાવિડ, ઓષ્ટ્રીક, નિગ્રો લોકોનો સાંસ્કૃતિક રચનામાં ફાળો.

એકમ :- ૩.

(20%)

૧. સિંધુસંસ્કૃતિની સ્થાપના, વિકાસ, નગર આયોજન અને વિશેષતાઓ.
૨. સિંધુ સંસ્કૃતિનું રાજકિય, સમાજિક, આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક જીવનનો અભ્યાસ.
૩. સિંધુ સંસ્કૃતિના વિનાશના કારણો.
૪. સિંધુ સંસ્કૃતિના મુખ્ય નગરોનો ગુજરાતની સભ્યતામાં ફાળો.
૧. રંગપુર ૨. લોથલ ૩. ધોળાવીરા ૪. રોજડી

એકમ :- ૪. વેદ કાલીન સંસ્કૃતિ

(20%)

૧. આર્યોનું મુળવતન અંગેના જુદા - જુદા મતો.
૨. વૈદિક કાળના આર્યોનું સામાજિક, રાજકિય, સાંસ્કૃતિક જીવન અને ધાર્મિક જીવન
૩. ઋગ્વેદ કાલીન ભારતની શાસન વ્યવસ્થા.
૪. વેદોનો સામાન્ય પરિચય.

એકમ :- ૫.

(20%)

૧. મહાકાવ્યનો સામાન્ય પરિચય.
૨. રામાયણનું સામાજિક, નૈતિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રદાન.
૩. મહાભારતનું સામાજિક, નૈતિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રદાન.

-:- સંદર્ભ ગ્રંથો -:-

૧. જગતના ઇતિહાસની રૂપરેખા	-	જશુભાઈ પટેલ
૨. ભારતીય પ્રાચીન શિલ્પકલા	-	પ્રવિણચંદ્ર ચિ. પરીખ
૩. મારૂ હિંદનું દર્શન	-	જવાહરલાલ નહેરૂ
૪. આપણો વારસો અને વૈભવ	-	દર્શક
૫. પ્રાચીન ભારત ભાગ ૧ - ૨	-	હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી
૬. ભારતીય સંસ્કૃતિની તાત્વિક ભુમિકા	-	ડૉ. મુકુન્દરાય કોટેયા
૭. પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ	-	આર.કે. ધારૈયા
૮. સંસ્કૃતિકે ચાર અધ્યાય	-	ડૉ.રામધારીસિંહ દિનકર
૯. પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ	-	હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી
૧૦. હડપ્પા અને મોહેન્જો ડેરો	-	હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી
૧૧. ભારતનો આઘ ઇતિહાસ	-	ભારતિબેન સેલત

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 102	19070601013000	Social psychology	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: સામાજિક મનોવિજ્ઞાન

Marks-100

Objectives:-

- વિદ્યાર્થીઓ સામાજિક મનોવિજ્ઞાન વિશેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- સામાજિક મનોવિજ્ઞાનની પદ્ધતિઓની સમજ કેળવે.
- જનતા અને જનમતનો અર્થ સમજ કેળવે.
- સામાજિક આંતરક્રિયાથી પરિચિત થાય.

અભ્યાસક્રમ

યુનિટ - ૧ સામાજિક મનોવિજ્ઞાનનું સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર, વ્યાખ્યા, સ્વરૂપ અને સમસ્યાઓ (20%)

યુનિટ - ૨ સામાજિક મનોવિજ્ઞાનની પદ્ધતિઓ (20%)

નિરીક્ષણ પદ્ધતિ, પ્રયોગ પદ્ધતિ, મુલાકાત પદ્ધતિ, પ્રશ્નાવલિ પદ્ધતિ, વિકાસલક્ષી પદ્ધતિ અને સામાજિક આકર્ષણ માપવાની પદ્ધતિ

યુનિટ - ૩ જનમતનું ઘડતર અને પરિવર્તન (20%)

જનતાનો અર્થ, જનતાના લક્ષણો, જનમતનો અર્થ, જનમતનું સ્વરૂપ, જનમતના લક્ષણો, જનમત ઘડનારા પરિબલો, જનમતના ઘડતર ઉપર અસર કરતા પરિબલો

યુનિટ - ૪ સામાજિક આંતર ક્રિયા (20%)

સામાજિક આંતર ક્રિયાનો અર્થ, સ્વરૂપ અને પ્રકારો, સામાજિક ક્રિયાના પ્રકાર, સામાજિક આંતર ક્રિયાના ઉપકરણો તરીકે સુચન, અનુકરણ અને સહાનુભુતિ

યુનિટ - ૫ બાળકોનો સામાજિક વિકાસ અને બાળકોનું સામાજિક ઘડતર (20%)

- બાળકોનો સામાજિક વિકાસ
- મનુષ્ય પ્રાણીનું સામાજિક ઘડતર
- સામાજિકરણ નું ક્ષેત્ર

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- સામાજિક મનોવિજ્ઞાન - વી.સ. વણકર
- સામાજિક મનોવિજ્ઞાન - એ.જી. શાહ
- સામાજિક મનોવિજ્ઞાન - પ્રો. લાડવા, ભટ, સારડા
- સામાજિક મનોવિજ્ઞાન - ભટ, સારડા, શાહ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 102	19070601013100	Gujarati	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન - લેખન કૌશલ

Marks-100

Objectives:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ નો ગુજરાતીભાષા સાથેનો લગાવ વધશે.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બને.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષા ના વ્યાવહારીક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.

એકમ :- ૧ નિબંધ લેખન	(20%)
એકમ :- ૨ અરજી લેખન	(20%)
એકમ :- ૩ પત્રલેખન	(20%)
એકમ : ૪ સમાનાર્થી શબ્દો	(20%)
એકમ :- ૫ વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો	(20%)

સંદર્ભગ્રંથ સુચિ :-

- (૧) ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ્ય - ડો. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
- (૨) સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય - સંપાદક મફતઓઝા, રતિલાલસા નાયક
- (૩) ભાષા વિવેક - પ્રકાશન ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
- (૪) અપઠિત - સંપાદક : રતિલાલસા નાયક; અનડા પ્રકાશન , અમદાવાદ
- (૫) સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણ - ડો. ભરતભાઈ ઠાકર
- (૬) પદ બધ્ધ વ્યાકરણ - રમણીકલાલ મારુ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 103	19070701013200	Principles of Gandhian Thought-I	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: ગાંધી વિચારના મૂળ તત્વો-I

Marks-100

Objectives:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીનો સામાન્ય પરિચય મેળવે.
- (૨) ગાંધીજીના ધર્મદર્શન વિશે માહિતી પ્રાપ્ત કરે.
- (૩) દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધીજીને થયેલ રંગભેદના અનુભવો વિશે જાણે.
- (૪) ગાંધીજીને જીવન વિકાસ માટે કરેલ પ્રયોગોમાં ફિનિક્સ અને ટોલ્સ્ટોયનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૫) વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના વિચાર ગુરૂઓ કોણ હતા તે જાણશે.

અભ્યાસક્રમ :-

(કુલ ૧૦૦ %)

એકમ :- ૧ - ગાંધીજીનો બાલ્યકાળ,

(૧૫%)

- (૧) ગાંધીજીનો જન્મ અને બાળપણ તેમના જીવન ઘડતરના વારસાજન્ય અને વાતાવરણ જન્ય પરિબળો એમનો સામાન્ય પરિચય
- (૨) ગાંધીકુળની ધાર્મિક પરંપરા.
- (૩) માતા પિતાના સંસ્કાર અને ઘરના વાતાવરણની અસરો.

એકમ :- ૨ - ગાંધીજીના ધાર્મિક સંસ્કારોનું ઘડતર

(૨૦%)

- (૧) વૈષ્ણવધર્મ, પૃષ્ઠિમાર્ગ અને અનેકાંતવાદ
- (૨) ખ્રિસ્તી અને થિયોસોફિસ્ટ મિત્રોના સંસર્ગની અસરો
- (૩) ખ્રિસ્તીઓના ધર્મપરિવર્તનના પ્રયાસો.

એકમ :- ૩ - ગાંધીજીનું દક્ષિણ આફ્રિકાનું જીવન

(૨૦%)

- (૧) દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદુઓને થતા રંગભેદના અનુભવો જેવા કે પ્રિટોરીયા જતા, કુલિપણાનો અનુભવ, પાઘડી ઉતારવાનો, બાલાસુંદરમ, વેટનર તથા ત્રણ પાઉન્ડનો કર
- (૨) ગાંધીજી એ જીવન વિકાસ માટે કરેલા પ્રયોગો તેમણે સ્થાપેલા ફિનિક્સ અને ટોલ્સ્ટોય આશ્રમો

એકમ :- ૪ - ગાંધીજીનું ભારતમાં આગમન

(૧૫%)

- (૧) ગાંધીજીના આગમન સમયે દેશની પરિસ્થિતિ
- (૨) ગુજરાત વિદ્યાપીઠની સ્થાપના
- (૩) સાબરમતી આશ્રમની સ્થાપના
- (૪) અસહકાર આંદોલન

એકમ :- ૫ - ગાંધીજીના વિચારગુરુઓ (૩૦%)

- (૧) ગાંધીજીના પ્રેરક ગુરુઓમાં શ્રીમદ રાજચંદ્ર, ગોપાલ કૃષ્ણ ગોખલે, લિયો ટોલ્સ્ટોય, હેન્રી ડેવીડ થોરો અને જહોન રસ્કિનનો જીવન પરિચય અને તેની ગાંધીજીના જીવન પર અસર.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

(૧)	આત્મકથા	-	ગાંધીજી
(૨)	દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ	-	ગાંધીજી
(૩)	મંગળ પ્રભાત	-	ગાંધીજી
(૪)	ગાંધીજીનું ધર્મદર્શન	-	મ. જી. પટેલ
(૫)	ગાંધીયુગના જ્યોતિષધરો	-	કાકાસાહેબ કાલેલકર
(૬)	ગાંધીજી અને રસ્કિન	-	પિયરંજન
(૭)	શ્રીમદ રાજચંદ્ર અને ગાંધીજી	-	નેમચંદ ગાલા
(૮)	ગાંધીજીનું વ્યક્તિત્વ ઘડતર	-	દક્ષાબેન પટ્ટણી
(૯)	ગાંધીજીનાં પ્રેરકો	-	દશરથલાલ શાહ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 103	19070701013300	Indian Rural Economy: 1	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: Indian Rural Economy: 1

Marks-100

Objectives:-

1. To aware the students about importance of rural economy
2. To know importance of Agro. & Rural
3. To understand the Gandhian Approach & Rural Development
4. To be informed about Population Problems of policy in India

Theory

Unit 1 Introduction (20%)

1. Meanings and characteristics of rural Economics
2. Contribution of Rural Economy India's Economic Development

Unit: 2 Agriculture labour (20%)

1. Meaning classification
2. Present state and problems of Agriculture labour in India
3. Problems of Bonded labours, Measures
4. Remedies for improving the condition of farm labourers

Unit: 3 Rural unemployment (20%)

1. Meaning , types
2. Causes of rural unemployment
3. Measures to reduce unemployment

Unit: 4 Rural poverty (20%)

1. Meaning, Natures, present state in India
2. Causes of rural poverty
3. Remedies for alleviation poverty in India

UNIT 5 Government approaches (20%)

1. Major poverty Alleviation and Employment Generation programme in India
2. MANREGA- Main regularities, Effects, Achievement and Futures
Suggestions for marking NREGA a success

REFERENCES:-

1. Rudra A.- Indian Agricultural Economics
2. Rudra Dutt and K.P.M Sundharma – Indian Economy
3. A.N. Agarwal- Indian Economy
4. Vasant desai - Fundamental of rural development
5. Sundharam I.S – Rural development
6. S.K Ray – India Economy

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 103	19070701013400	Introduction to Philosophy	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: તત્વજ્ઞાન પરિચય

Marks-100

Objectives:-

૧. વિદ્યાર્થીઓ તત્વજ્ઞાનનો અર્થ જાણે.
૨. દર્શન વિશેનો ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય અભિગમ જાણે.
૩. તત્વજ્ઞાનના અભ્યાસનું મહત્વ સમજે.
૪. વિદ્યાર્થીઓ ઉત્ક્રાંતિવાદ વિશે જાણે.

અભ્યાસક્રમ :-

એકમ :- ૧.

(20%)

૧. તત્વજ્ઞાનનો અર્થ અને વ્યાખ્યા
૨. ભારતીય અભિગમ મુજબ દર્શનનો અર્થ
૩. પાશ્ચાત્ય અભિગમ મુજબ તત્વજ્ઞાન શબ્દનો અર્થ અને સ્પષ્ટીકરણ
૪. ભારતીય દર્શનોનું વર્ગીકરણ

એકમ :- ૨.

(20%)

૧. તત્વજ્ઞાનની શાખા ઓનો પરીચય.
૨. ભારતીય દર્શનની સામાન્ય લાક્ષણિકતાઓ

એકમ :- ૩

(20%)

૧. તત્વજ્ઞાન અને ધર્મ
૨. તત્વજ્ઞાન અને વિજ્ઞાન

એકમ :- ૪

(20%)

૧. યંત્રવાદની સમજૂતિ અને તેની વિશેષતાઓ - મર્યાદાઓ
૨. હેતુવાદની સમજૂતિ

એકમ :- ૫

(20%)

૧. ઉત્ક્રાંતિનો સિદ્ધાંત
૨. જીવોની ઉત્પત્તિ અને જીવનનું સ્વરૂપ
૩. સજીવ ઉત્ક્રાંતિ
૪. ઉત્ક્રાંતિના સિદ્ધાંતો
૫. ઉત્ક્રાંતિના તાત્વિક કૂલિતાર્થો

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. પ્રારંભિક તત્વચિંતન - યાજ્ઞિક અને કોટેમા - સ્વપનિલ પ્રકાશન
૨. સામાન્ય દર્શન - જોષિ અને ઉપાદયાય - કિરણ પ્રકાશન
૩. તત્વજ્ઞાન પ્રવેશિકા - કિશોર દવે
૪. તત્વજ્ઞાન પરિચય - ધર્મિષ્ઠા એમ.ગોહિલ પાર્શ્વ પબ્લિકેશન
૫. તત્વજ્ઞાન પરિચય - ડૉ. ચંદ્રિકા. બી. વાઢેર યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 103	19070701013500	Farm management	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: Farm management

Marks-100

Objectives:-

1. ભારતીય કૃષિ વિકાસ વ્યવસ્થાપનનો અભ્યાસ કરશે.
2. સફળ ખેતી માટેના પાયાના સિધ્ધાંતો સમજી તેના કાર્યક્રમો યોજશે.
3. ક્ષેત્ર વ્યવસ્થાપનના જુદા જુદા સિધ્ધાંતો અને પાસાઓનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ કરશે.
4. વિવિધ જમીનો અને તેને લગતી વિવિધ બાબતોનો અભ્યાસ કરી જમીનને સતત ઉપજાવ રાખવાના આયમો કેળવશે.

અભ્યાસક્રમ :-

એકમ - ૧ ક્ષેત્ર વ્યવસ્થા - વ્યાખ્યા, હેતુ અને વ્યવસાય (20%)

- પ્રસ્તાવના, ક્ષેત્ર વ્યવસ્થા એટલે શું? ક્ષેત્ર વ્યવસ્થાના હેતુઓ
- ખેતી વ્યવસાય વિકાસાવવાના માર્ગો, ખેતી વ્યવસાય બીજા ઉદ્યોગો કરતાં કઈ રીતે જુદો છે.

એકમ - ૨ ખેતીના પ્રકાર -

- ખેતીના પ્રકારની વ્યાખ્યા, ખેતીના પ્રકારનું વર્ગીકરણ કરવાની પદ્ધતિઓ, ખેતીના પ્રકારનું વર્ગીકરણ, પાકની ખેતી, એક પાકી ખેતી અથવા સુકી ખેતી, વિશિષ્ટ ખેતી, સામાન્ય પાકની ખેતી, જરાયત ખેતી, પિયત ખેતી, ઘનિષ્ટ ખેતી, વિસ્તૃત ખેતી, ખેતીના પ્રકાર નક્કી કરતા ઘટકો.

એકમ - ૩ ખેતી પદ્ધતિઓ. (20%)

- ખેતીની વિવિધ પદ્ધતિનો અભ્યાસ - ફાયદા - ગેરફાયદા
- સહકારી ખેતી મંડળીઓના પ્રકાર, સહકારી અને સામુહિક ખેતીની સરખામણી, સહકારી ખેતી ગણોત્તીયા ખેતી

એકમ - ૪ ક્ષેત્રની પસંદગી અને ખરીદી. (20%)

- ક્ષેત્ર ના રસ્તા અને વાડ, રસ્તા ઉપરના વૃક્ષનું સંરક્ષણ
- ક્ષેત્રની વાડ, પ્રકાર, સજીવ વાડના ફાયદા, જરૂરિયાત.

એકમ - ૫ ક્ષેત્ર ઉપર પિયત વ્યવસ્થા. (20%)

- પિયતની અગત્યતા, કુવા દ્વારા સિંચાઈ, લાભ - ગેરલાભ
- કુવાના પ્રકાર, પિયતની નીકો, પ્રકારો, જરૂરિયાત
- ક્ષેત્ર વ્યવસ્થાના પ્રશ્નો, જમીનની ઉત્પાદકતા, ઉત્પાદન ખર્ચ, આવકનો સંબંધ, જમીનની ફળદ્રુપતા, જમીન ધોવાણ - જમીન સુધારણા, વૈજ્ઞાનિક ભલામણો, જમીનનો ઉપયોગ.

References

- (1) Principle and method of faem management - Tanjonr R.k. and dhondyal
- (2) Establishment and operation of the farm - sing, and Arjun.
- (3) Fandamental of soil science - millar C.E and Turk L.M. Patel.
- (4) ક્ષેત્ર વ્યવસ્થા અને ખેતી હિસાબ - પ્રો. ચિમનભાઈ પટેલ અને પહલાદ પી વિહોલ
- (5) કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર - રતિલાલ જેઠાભાઈ પટેલ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 104	19070801013600	Ethics (indian)	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: નીતિશાસ્ત્ર (ભારતીય)

Marks-100

Objectives:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ નીતિશાસ્ત્રના અભ્યાસનું મહત્વ સમજે.
- (૨) ઉપનિષદમાં રહેલ વર્ણાશ્રમ, ચાર આશ્રમો અને ચાર પુઠ્ઠધર્મ થી પરીચિત થાય.
- (૩) ચાર્વાકના સુખવાદ વિશે સમજૂતી પ્રાપ્ત કરે.
- (૪) જૈન - બૌદ્ધ નીતિશાસ્ત્ર વિશે પરિચિત થાય.
- (૫) ગાંધીવાદી નીતિશાસ્ત્ર નું સ્થાન પ્રાપ્ત કરે.

અભ્યાસક્રમ

પ્રકરણ :- ૧.

(30%)

- (૧) નીતિશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ
- (૨) ભારતીય નીતિશાસ્ત્રની વિશિષ્ટતાઓ
- (૩) ઋતનો વિચાર
- (૪) વર્ણાશ્રમ
- (૫) ચાર પુઠ્ઠધર્મ
- (૬) ઉપનિષદમાં ચાર આશ્રમો.

પ્રકરણ :- ૨. ચાર્વાકનું સુખવાદી નીતિશાસ્ત્ર.

(10%)

પ્રકરણ :- ૩.

(20%)

- (૧) જૈન દર્શનનું ત્યાગી વલણ, જૈન નીતિશાસ્ત્રમાં ત્યાગ કે સંન્યાસ.
- (૨) સાધુજનો માટેનું નીતિશાસ્ત્ર અથવા મહાવ્રતો.
- (૩) ગૃહસ્થ માટેનું નીતિશાસ્ત્ર અથવા આશુવ્રતો

પ્રકરણ :- ૪.

(20%)

- (૧) બૌદ્ધ દર્શનની લાક્ષણિકતાઓ અથવા વિશેષતાઓ
- (૨) બુદ્ધના ચાર આર્ય સત્યોનું નૈતિક સ્વરૂપ
- (૩) આર્ય અષ્ટાંગ માર્ગ

પ્રકરણ :- ૫.

(20%)

- (૧) ગાંધીવાદી નીતિશાસ્ત્ર : પ્રાસ્તાવિક
- (૨) અહિંસાનો અર્થ
- (૩) અહિંસાનું તાત્વિક અધિષ્ઠાન

સંદર્ભ ગ્રંથો

- (૧) નીતિશાસ્ત્ર પ્રવેશ
- (૨) ગૌતમ બુદ્ધ
- (૩) જગતના વિદ્યમાન ધર્મો
- (૪) ગાંધીજી નું ધર્મદર્શન

લેખક

- ભટ્ટ અને કોઠારી
ધર્માનંદ કોસંબી
જે.એ. પાશ્વિક
મ.જો પટેલ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 104	19070801013700	Health science	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Health Science

Marks-100

Objectives:-

- (૧) આરોગ્ય જાળવણી અંગેની સુઝ અને સમજ કેળવે.
- (૨) આરોગ્યના વિવિધ પાસાઓનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૩) આરોગ્ય લક્ષી વલણ કેળવે.
- (૪) ચેપીરોગોને ઓળખે અને તેના ફેલાવો કઈ રીતે થાય તે અંગેની જાણકારી મેળવે.
- (૫) ચેપીરોગોને ફેલાતા અટકાવવાનાં ઉપાયો જાણે અને અપનાવે.
- (૬) પ્રાથમિક સારવાર અંગેની સુઝ અને સમજ કેળવે.
- (૭) આકસ્મિક ઈજાઓ અંગેની જાણકારી મેળવે અને જરૂરીયાતના સમયે ઈજાગ્રસ્તને મદદરૂપ થાય.

અભ્યાસક્રમ :-

સૈધ્ધાતિક :-

એકમ :- (૧) આરોગ્ય :-

(20%)

શારીરિક, માનસિક અને સામાજિક આરોગ્ય, આરોગ્યના જ્ઞાનની અનિવાર્યતા, નિરોગી વ્યક્તિના લક્ષણો, આરોગ્યને અસર કરતી બાબતો, લાંબુ અને તંદુરસ્ત જીવન જીવવાના સરળ રસ્તાઓ.

એકમ :- (૨) રોગો અને ઉપચારો અંગે જોવા મળતી અંધશ્રદ્ધાઓ અને તેની સાચી સમજ.

(10%)

એકમ :- (૩) ચેપી રોગો:-

(30%)

૧. ચેપી રોગો ફેલાવવાના માધ્યમો, ચેપીરોગો અટકાવવાના ઉપાયો.
૨. એઈડ્સ, મલેરીયા, ટાઈફોઈડ, કોલેરા, ઝાડા, મરડો, ઓરી, અછબડાં, ફ્લુ, કમળો અને ડેન્ગ્યું જેવા વિવિધ ચેપીરોગોનો સામાન્ય પરીચય.
૩. નિપા વાઈરસ, ઝિકા વાઈરસ અને ઈબોલા જેવા વાઈરસના ઉપદ્રવની જાણકારી.

એકમ :- (૪) પ્રાથમિક સારવાર :-

(20%)

૧. પ્રાથમિક સારવારના સામાન્ય નિયમો.
૨. પ્રાથમિક સારવારની પેટી.
૩. કૃત્રિમશ્વાસોચ્છ્વાસ.
૪. કાર્ડિયાક મસાજ.

એકમ :- (૫) આકસ્મિક ઈજાઓ અને તેની સારવાર.

(20%)

રક્તસ્ત્રાવ, અસ્થીભંગ, મચકોડ, બળવું-દાઝવું, પાણીમાંડૂબવું, કૂતરુંકરડવું, સર્પડંખ અને લૂ-લાગવી વગેરેની સમજ અને પ્રાથમિક સારવાર.

પ્રેક્ટીકલ :-

- (૧) પ્રાથમિક સારવારની પેટી (First Aid Box) નો અભ્યાસ.
- (૨) થર્મોમિટરનો અભ્યાસ.
- (૩) વિવિધ પાટાઓ અને તેનો ઉપયોગ.
- (૪) ડ્રેસીંગ કરવાની રીત.
- (૫) કૃત્રિમશ્વાસોચ્છ્વાસની જુદી જુદી પધ્ધતિઓ.
- (૬) કાર્ડિયાક મસાજ આપવાની પધ્ધતિનો અભ્યાસ.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. સ્વાસ્થ્ય વિજ્ઞાન	-	ડૉ.ભાસ્કર ગોવિંદ ધાણેકર.
૨. સ્વસ્થવૃત્ત વિજ્ઞાન	-	પ્રા. દયાલ પરમાર.
સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર - અમદાવાદ.
૩. આધુનિક ચીકીત્સા વિજ્ઞાન	-	ધર્મદત્ત વૈધ.
મોતીલાલ બનારસીદાસ પબ્લિસર્સ.
૪. આરોગ્યની આસપાસ	-	ઈન્ડિયન મેડિકલ એસોસિએશન.
મોરબી -બ્રાંચ.
૫. અકસ્માતના તાત્કાલિક ઉપાયો	-	ડૉ. રઘુનાથ કદમ.
૬. વેર ધેર ઈઝ નો ડોક્ટર
(એ વીલેઝ હેલ્થ કેર હેન્ડ બુક)	-	ડૉ. ડેવીડ વર્નર.
૭. બાળ આરોગ્ય શાસ્ત્ર	-	ડૉ. આઈ.કે. વિજળીવાળા.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 104	19070801013800	Hindi	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: हिन्दी प्रबन्धकाव्य

Marks-100

Objectives:-

- १ छात्र कृति का आस्वादन करें ।
- २ छात्र कृति का मूल्यांकन विश्लेषण करना सीखें ।
- ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई - १ साहित्यकार का जीवन - कवन	२०%
२ प्रबन्धकाव्य के लक्षण	२०%
३ प्रमुख पात्रों की विशेषताएँ	२०%
४ असंदर्भ व्याख्या	२०%
५ समग्रलक्ष्मी मूल्यांकन	२०%

याठय विषय :- जयद्रथ वध (खंडकाव्य) मैथिलीशरण गुप्त

संदर्भग्रंथ :

- १ मैथिलीशरण गुप्त व्यक्तित्व और काव्य - डॉ. कमलकान्त पाठक
- २ मैथिलीशरण गुप्त पूनर्मूल्यांकन - देवीशंकर अवस्थी, डॉ. नगेन्द्र
- ३ मैथिलीशरण गुप्त : प्रासंगिकता के अंतःसूत्र - कृष्णवदन पालीवाल

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ MDC/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Prac./ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	I	MDC- 104	19070801013900	English	3+0	30	70	--	2.30 Hrs

Title: English

Marks-100

Objectives:-

1. To strengthen the vocabulary of students.
2. To strengthen the grammar capacity, ability of the student.
3. To understand, read and speak in English.
4. To introduce the students to English literature.

Text:

OTHELLO- by William Shakespeare

Published by: Macmillan Publication (Detailed study)

Unit-1	Question and Answers MCQs etc. from the text.	35%
Unit-2	Reference to context, short notes, long questions will be asked. Grammar	15 %
Unit-3	Pronouns Conjunctions	20 %
Unit-4	Primary Auxiliaries	20 %
Unit-5	Comprehension Or Letter writing (Social Letters)	10 %

References

1. Essential of English Grammar
2. Wren & Martin English Grammar
3. How to improve English Reading by Dr. I.G.Purohit